

Bruxelles, 9.4.2014
SWD(2014) 123 final

DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI

REZUMATUL EVALUĂRII IMPACTULUI

care însoțește documentul

Propunere de

**DIRECTIVĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI
privind societățile comerciale cu răspundere limitată cu asociat unic**

{COM(2014) 212 final}
{SWD(2014) 124 final}

1. Definirea problemei

Doar 2 % din întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) investesc în străinătate prin înființarea de societăți comerciale în alte țări. Nivelul scăzut al investițiilor poate fi explicat printr-o serie de factori, inclusiv disparitățile dintre legislațiile naționale și lipsa de încredere în societățile străine în rândul potențialilor clienți și parteneri de afaceri. Pentru a câștiga încrederea clienților străini și pentru a fi mai aproape de piața locală pe care își desfășoară activitatea, IMM-urile și alte societăți aleg frecvent să acționeze prin intermediul unor filiale pe care le „dețin integral”¹. Cu toate acestea, înființarea unor filiale în străinătate este adesea greoaie.

Diferențele lingvistice, administrative și juridice dintre statele membre pot face costisitoare înființarea și administrarea unor filiale în străinătate. În primul rând, costurile directe (suportate din cauza cerințelor obligatorii legate de înființarea unei societăți²) pot fi mai ridicate decât în țara de origine a societății. În al doilea rând, diferențele dintre legislațiile naționale³ generează adesea o mai mare nevoie de consultanță juridică și, prin urmare, costuri suplimentare. În cazul în care cerințele ar fi mai asemănătoare în întreaga UE, nu ar mai fi necesară consultanța suplimentară. Toate aceste costuri sunt susceptibile de a fi mai ridicate în special pentru grupurile de societăți, întrucât societatea-mamă trebuie să îndeplinească cerințe diferite pentru fiecare țară în care dorește să înființeze o filială.

Comisia Europeană a urmărit să abordeze obstacolele cu care se confruntă societățile care doresc să desfășoare activități transfrontaliere în propunerea sa din 2008 privind un statut al societății private europene (SPE). Adoptarea propunerii necesita însă un acord unanim al statelor membre și, având în vedere că nu s-au înregistrat progrese în cadrul negocierilor, Comisia a decis să retragă propunerea (decizie luată în contextul exercițiului REFIT⁴). S-a anunțat că, în schimb, Comisia va propune măsuri alternative pentru a soluționa unele dintre problemele cu care se confruntă IMM-urile, precum și alte societăți, atunci când încearcă să își desfășoare activitatea dincolo de granițele naționale. Această abordare este în concordanță cu Planul de acțiune din 2012 privind dreptul european al societăților comerciale și guvernarea corporativă⁵, care a reafirmat angajamentul Comisiei de a lansa alte inițiative, în continuarea propunerii SPE, pentru a crea mai multe oportunități pentru societățile care doresc să își desfășoare activitatea la nivel transfrontalier. Prezenta evaluare a impactului se înscrie în acest context și se concentrează, în special, asupra dificultăților întâmpinate în înființarea unei filiale în străinătate.

2. Necesitatea unei inițiative europene

¹ Filialele au o personalitate juridică distinctă și aplică normele din țara de înregistrare. Prin urmare, acestea pun la dispoziția consumatorilor marca și reputația societății mamă și le oferă, în același timp, siguranța de a avea legături comerciale cu o societate care are statutul juridic al unei societăți naționale, mai degrabă decât cu o societate străină.

² De exemplu, cerințele minime de capital, costurile de înregistrare sau taxele notariale.

³ De exemplu, diferențele la nivelul statutului, al organizării și al structurii societăților sau al cerințelor de raportare.

⁴ Retragerea propunerii privind SPE a fost menționată în anexa la Comunicarea privind „Adecvarea și performanța reglementării (REFIT): Rezultatele și etapele următoare”, COM(2013) 685, 2.10.2013.

⁵ COM(2012) 740.

Până în prezent, soluțiile adoptate de către statele membre pentru a simplifica procesul și pentru a reduce costurile implicate de înființarea unei societăți s-au concentrat asupra situațiilor lor naționale (și anume, normele naționale în vigoare ale acestora) și nu au fost coordonate cu alte state membre. Prin urmare, diferențele între normele naționale persistă și este puțin probabil ca, în viitorul apropiat, statele membre să urmărească, din proprie inițiativă, introducerea în cadrul sistemelor juridice naționale a unor cerințe identice pentru o anumită formă juridică de societate comercială. În schimb, este posibil ca acțiunile individuale ale statelor membre să continue să genereze o serie de abordări naționale divergente. Prin urmare, conformarea la astfel de sisteme diferite ar continua să genereze costuri suplimentare pentru IMM-uri și le-ar descuraja să fie mai active în străinătate. Având în vedere această situație, singura modalitate posibilă de a depăși obstacolele cu care se confruntă societățile comerciale în prezent este abordarea acestora la nivel european.

3. Obiectivele inițiativei Uniunii Europene

Obiectivul general al inițiativei UE este stimularea activității antreprenoriale acordând antreprenorilor, în special IMM-urilor, posibilitatea de a înființa mai ușor societăți în străinătate, cu scopul de a stimula creșterea economică, crearea de locuri de muncă și inovarea în UE. *Obiectivul specific* este reducerea anumitor costuri asociate, de regulă, cu înființarea și funcționarea filialelor în străinătate. *Obiectivul operațional* este armonizarea anumitor aspecte relevante ale normelor naționale pentru a facilita înființarea de societăți comerciale în străinătate.

4. Opțiuni de politică

Având în vedere faptul că inițiativa ar avea ca scop eliminarea obstacolelor cu care se confruntă societățile comerciale, în special IMM-urile, similare celor abordate de propunerea privind SPE din 2008, prezenta evaluare a impactului ia în calcul opțiuni de politică similare, dar respinge de la bun început opțiunile care par nerealiste, care nu sunt legate direct de înființarea de filiale sau care ar putea crea discriminare nejustificată între societăți. În acest sens, opțiunea stabilirii unor norme aplicabile doar IMM-urilor a fost respinsă, întrucât punerea acestora în aplicare nu ar fi practică și ar reduce în mod inutil domeniul de aplicare a inițiativei. În schimb, obiectivul este de a elabora norme care sunt adecvate în mod special pentru IMM-uri și grupurile de societăți deținute de IMM-uri, dar care nu împiedică societățile comerciale mai mari să beneficieze de acestea. În plus, evaluarea impactului a respins posibilitatea instituirii unei noi forme juridice europene *sensu stricto* sau a armonizării domeniului dreptului societăților comerciale referitor la demersurile aferente înființării de filiale, atât sub formă de societăți comerciale pe acțiuni, cât și de societăți comerciale cu răspundere limitată.

Opțiunile de politică analizate în continuare se referă la societățile comerciale cu răspundere limitată cu asociat unic, aceasta fiind forma de societate comercială utilizată cel mai des pentru a înființa filiale. Armonizarea propusă a domeniului relevant al dreptului societăților comerciale ar necesita ca statele membre să adopte dispoziții în legislația lor națională pentru o formă națională de societate comercială care ar fi definită din punct de vedere juridic în același mod în toate statele membre și ar avea o abreviere comună, SUP (*Societas Unius*

Personae). Opțiunile de politică mai detaliate au fost analizate în raport cu următoarele aspecte:

- 1) înregistrare,
- 2) cerința minimă de capital.

Au fost examinate diferite modele ale procesului de înregistrare, luând în considerare posibilele opțiuni pentru aspecte specifice ale modelului, precum și interacțiunea dintre aspectele respective, de exemplu, înregistrarea online (înregistrare posibilă numai online sau înregistrare posibilă atât online, cât și pe suport de hârtie) și utilizarea unui model de statut (obligatoriu în cazul în care înregistrarea se realizează online).

Au fost examinate, de asemenea, diferite modele de cerință minimă de capital, având în vedere, în mod similar, interacțiunea dintre diferitele aspecte, de exemplu, cerința minimă de capital (stabilirea cerinței minime de capital la un nivel echivalent cu media cerințelor minime de capital din țările UE sau cu 1 EUR) și utilizarea de instrumente de protecție a creditorilor (stabilirea cerinței minime de capital la 1 EUR, dar cu cerințe suplimentare de promovare a testului bilanțului și de emiteră a unei declarații de solvabilitate).

5. Opțiunile preferate și impactul acestora

Înregistrare

„Scenariul de statu-quo” nu ar atinge obiectivul inițiativei UE deoarece nu ar reduce costurile asociate înființării de societăți comerciale cu răspundere limitată cu asociat unic. În plus, modificările potențiale aduse dispozițiilor naționale în materie de drept al societăților comerciale care nu sunt coordonate la nivelul UE nu ar crea o coerență sau compatibilitate suficientă între dispozițiile în materie de drept al societăților comerciale ale statelor membre.

Opțiunea cea mai potrivită pentru a atinge obiectivele ar fi punerea la dispoziție a înregistrării online cu un model uniform de statut. Dintre toate opțiunile avute în vedere, aceasta ar conduce la cea mai mare reducere a costurilor, cu economii care rezultă atât din procedura directă de înregistrare online, cât și din utilizarea unui model unic la nivelul întregii Uniuni Europene de către societăți care aleg să se înregistreze online. Această opțiune ar fi în concordanță cu alte politici ale UE⁶. Opțiunea ar asigura disponibilitatea unui proceduri de înregistrare online, pentru care s-ar furniza un model la nivelul UE, fără a obliga statele membre și societățile să îl accepte ca fiind singura procedură de înregistrare pentru SUP. Această opțiune ar avea cel mai mare impact pozitiv asupra fondatorilor de societăți, fără a avea asupra altor părți interesate un impact negativ mai mare în comparație cu celelalte opțiuni. Pentru a oferi o indicație cu privire la amploarea potențialelor reduceri de costuri pentru fondatorii de societăți comerciale cu răspundere limitată cu asociat unic, s-au calculat scenarii cu grad de economisire scăzut și cu grad de economisire ridicat. Economii de costuri pentru fondatorii de SUP din UE ar putea crește de la 21 de milioane EUR în cadrul

⁶ În cadrul oricăreia dintre opțiunile avute în vedere, obiectivele pot fi atinse numai cu generarea unor cheltuieli suplimentare pentru statele membre, a căror sumă ar depinde de procedura actuală de înregistrare în vigoare la nivel național. Opțiunile care oferă atât înregistrare online, cât și pe suport de hârtie, sunt conforme cu Agenda digitală a UE, deoarece prevăd posibilitatea - și nu obligația - de a înregistra o societate online.

scenariului cu grad de economisire scăzut până la 58 de milioane EUR în cadrul scenariului cu grad de economisire ridicat într-un an.

Dintre măsurile propuse în cadrul diferitelor opțiuni, introducerea unei proceduri de înregistrare online ar avea cel mai mare impact asupra statelor membre și asupra altor părți interesate. Nivelul efectelor ar fi însă diferit de la un stat membru la altul, în funcție de măsura în care procesul de înregistrare este digitizat, în prezent, la nivel național, de resursele umane disponibile, precum și de modul în care statul membru alege să se conformeze cu standardul impus de inițiativă, întrucât statelor membre nu li se va impune o metodă sau un mijloc anume de atingere a „rezultatului final” dorit. Acestea ar rămâne pe deplin responsabile de calitatea controalelor necesare efectuate asupra solicitanților, iar inițiativa nu ar reduce nivelul standardelor existente referitoare la astfel de controale. Acest lucru ar trebui să atenueze preocupările anumitor grupuri de părți interesate, precum notarii, cu privire la scăderea nivelului de control exercitat în statele membre. Astfel cum se întâmplă deja în multe state membre, procedura de înregistrare ar putea fi controlată în mod eficace și fără ca fondatorul societății să se prezinte în persoană în fața notarului în statele membre în care există o astfel de dispoziție. Majoritatea statelor membre ar trebui să își adapteze actualele sisteme de înregistrare online naționale, și nu să creeze altele noi, iar singurele costuri asociate cu modelul unic de statut ar fi cele asociate punerii la dispoziție online a acestuia. În plus, costurile respective ar fi suportate de statele membre o singură dată, în timp ce beneficiile pentru fondatorii de societăți ar continua în viitor.

Cerința minimă de capital

„Scenariul de statu-quo” nu ar fi eficace în ceea ce privește atingerea obiectivelor inițiativei UE, deoarece măsurile naționale pot conduce statele membre în direcții diferite, astfel cum ilustrează exemplele de reforme din Ungaria, Republica Cehă și Slovacia⁷. Mai mult, astfel de reforme adoptate la nivel național se referă, de regulă, la un context național și nu ar fi fost suficient de coordonate la nivelul UE.

Opțiunea cea mai potrivită pentru a atinge obiectivele ar fi o cerință minimă de capital de 1 EUR, fără măsuri suplimentare de protecție a creditorilor. Acest lucru ar reduce costurile asociate îndeplinirii cerinței minime de capital pentru societățile din mai multe state membre, fără a impune costuri suplimentare. Totuși, această opțiune nu este la fel de eficientă în ceea ce privește atingerea obiectivelor și nu oferă același grad de coerență cu alte politici ale UE precum o opțiune care ar reduce cerința minimă de capital, dar care ar impune, de asemenea, societăților să promoveze testului bilanțului și să emită o declarație de solvabilitate. Opțiunea din urmă ar fi benefică pentru societăți, deși într-o măsură mai mică, și ar acționa, în același timp, în interesul creditorilor. Impactul celor două opțiuni asupra statelor membre, în ceea ce privește introducerea noilor norme în sistemele lor juridice naționale, nu ar fi foarte diferit. Opțiunea preferată (o cerință minimă de capital de 1 EUR, plus cerințele de promovare a testului bilanțului și de emitere a unei declarații de solvabilitate) ar genera pentru fondatorii de societăți din UE economii de 215-595 de milioane EUR într-un an⁸ (cu deducerea eventualelor costuri de emitere a declarațiilor de solvabilitate, în cazul în care se efectuează distribuiri), garantând în același timp un nivel adecvat de protecție a creditorilor.

⁷ A se vedea textul integral al evaluării impactului.

⁸ A se vedea calculele din anexa la evaluarea impactului.

Această opțiune ar afecta statele membre care nu dispun în prezent de o cerință minimă de capital minim de 1 EUR și/sau care nu utilizează declarații de solvabilitate pentru a reglementa distribuțiile în legislația lor națională. Prin urmare, este posibil ca statele membre în cauză să nu fie în favoarea unei astfel de inițiative. Cu toate acestea, chestiunea cerinței minime de capital de 1 EUR ar fi dezbătută în cadrul unui context instituțional diferit față de propunerea privind SPE care a fost retrasă și nu ar fi legată de alte chestiuni sensibile, cum ar fi participarea angajaților și transferul sediului social al unei societăți. Acest aspect, precum și introducerea unei protecții mai solide a creditorilor decât cea inclusă în propunerea privind SPE, ar trebui să îmbunătățească șansele unui acord între statele membre, în special datorită faptului că lipsa de măsuri compensatorii pentru a proteja creditorii este unul dintre motivele pentru care multe state membre tind să fie împotriva reducerii cerinței minime de capital. În schimbul unui nivel scăzut al cerinței minime de capital, societățile comerciale ar trebui să acorde o atenție sporită asigurării unui nivel adecvat de lichidități înainte de efectuarea distribuțiilor (de exemplu, plata dividendelor sau a profiturilor către asociatul unic).

Combinăția preferată de opțiuni

Combinăția opțiunilor preferate din fiecare dintre rubricile anterioare - înregistrarea online a SUP, un model uniform de statut la nivelul UE, o cerință minimă de capital de 1 EUR și o cerință de promovare a testului bilanțului și de emitere a unei declarații de solvabilitate - ar avea un impact pozitiv asupra exercitării drepturilor fundamentale și ar consolida, în special, principiul libertății de a desfășura o activitate comercială prin furnizarea unui alt mod de exercitare a acestui drept și prin acordarea unei game mai largi de opțiuni fondatorilor de societăți comerciale cu privire la modul în care aceștia se implică în activități comerciale.

Opțiunile preferate ar avea, de asemenea, efecte economice și sociale pozitive. Prin încurajarea activității antreprenoriale, aceste opțiuni ar trebui să conducă la o gamă mai largă de bunuri și servicii pentru consumatori, la crearea de noi locuri de muncă și la un sistem de protecție a creditorilor care ar fi mai bine adaptat la mediul de afaceri de astăzi. Întrucât opțiunile preferate nu ar avea niciun impact asupra aspectelor privind transferul sediului social sau participarea angajaților, nu ar fi necesar să se introducă măsuri pentru a reduce la minim eventuala eludare a drepturilor sociale aplicabile și a altor drepturi, întrucât măsurile împotriva abuzurilor sunt prevăzute, în cazul în care este necesar, de legislația națională.

Combinăția opțiunilor preferate ar putea conduce la economii de **236-653 de milioane EUR pe an** pentru fondatorii de societăți din UE. Este dificil de anticipat proporția relativă a economiilor pentru fondatorii străini și naționali, însă economiile totale ar trebui să permită în special IMM-urilor să beneficieze mai mult de oportunitățile de a desfășura activități comerciale dincolo de frontierele naționale. Deși acestea ar trebui în continuare să respecte legislațiile din statele membre în care ar urma să desfășoare activități comerciale, altele decât cele în materie de societăți comerciale, simplificarea cadrului de reglementare în ceea ce privește diferitele probleme abordate de opțiunile de politică preferate ar trebui să creeze pentru societăți condiții mai favorabile decât cele care există în prezent.

6. Monitorizare și evaluare

Comisia Europeană va evalua progresul înregistrat în raport cu obiectivele stabilite. Monitorizarea se va concentra într-o primă etapă asupra punerii în aplicare a propunerii, după

care se vor colecta informații mai specifice privind efectele acesteia, de exemplu, prin monitorizarea numărului de societăți cu asociat unic (inclusiv de SUP) create, tendințele în activitățile transfrontaliere, costurile de înființare și costurile operaționale ale acestora și disponibilitatea înregistrării online. O evaluare ulterioară ar trebui să analizeze modul în care propunerea a fost pusă în aplicare în legislațiile naționale, precum și efectele pe care aceasta le-a avut asupra costurilor specifice pentru crearea și funcționarea unei societăți comerciale în străinătate, și să raporteze cu privire la orice probleme practice încă nesoluționate.